

1. ÚVOD

- první ze skupiny 7 kratších listů na konci NZ, které se označují společně jako „katolické epištoly“; vznikaly zhruba ve stejné době, jako ostatní spisy NZ; i základní forma a osnova je v podstatě stejná – dle tehdejšího zvyku;

Ot 1: Liší se „katolické epištoly“ na první pohled něčím od předchozích listů?

- Pisatel se sám podrobněji nepředstavuje (1,1); nejčastěji je za autora pokládán Jakub, bratr Páně, vedoucí sboru v Jerusalemě (Gal 2,9), který také řídil první jeruzalémský sněm (Sk 15,13); ovšem jméno „Jakub“ v té době běžné

Ot 2: Kolik Jakubů je zmíněno v NZ**2. POZNÁMKY NA ZAČÁTEK**

- 5 kapitol = 108 veršů (méně než Žalm 119 – 176 v.); přečtěte si celý list naráz;
- v celém listu jen 2x Kristus (1,1; 2,1), nic o kříži, vzkříšení, Duchu svatém;
- někteří staví tento list do protikladu Pavlova učení o milosti; Luther ho označil za „slaměnou epištolu“ a zařadil ji ve svém překladu NZ až za Zjevení; X Kalvín: „neobsahuje nic nehodného Kristova apoštola“
- list bývá někdy označován jako „Kniha přísloví NZ“; současně navazuje na Kázání na hoře (Mt 5 – 7) – viz *Příloha 1*.
- psán především pro křesťany ze Židů v diaspoře; mnohé odkazy na SZ;

3. JAKUB Z NADHLEDU

- formálně dopis, fakticky spíše kázání; 15x v textu oslovení „milí bratři“;
- list se sice dělí na oddíly, ale pisatel se často vrací k určitému tématu vícekrát; někdy bývá kap. 1 označována za obsah listu;

V *Příloze 2*. je text 1. kapitoly po jednotlivých verších dle ČSP. Zkuste si **doplnit do volného sloupečku vpravo**, kde se Jakub k tématu daného verše znovu vrací

Ot 3: Zkuste si obsah listu shrnout do několika hlavních témat (max. do 10)**4. Téma 1: POKUŠENÍ, ZKOUŠKY – Jak 1,2; 1, 12 – 15**

- „pokoušení“: použité řecké slovo může mít dva významy – *pokoušení* v našem dnešním negativním chápání slova, ale i *pokoušení* jako *zkouška, test*, v podstatě v pozitivním smyslu; stejné slovo je v Modlitbě Páně; záleží na kontextu oddílu i na pochopení překladatelů, který význam použijí; v českých překladech NZ je to ve verši 2 zhruba „půl na půl“;
- pozitivní smysl: „zkouška, test“ má/může člověku pomoci ve víře; zkouška věrnosti, integrity, stálosti; i PJK hovořil o potřebě vytrvalosti a věrnosti bez ohledu na situaci (př. Mt 10,21n); Pavel píše (*Ř 8, 28: „Víme, že těm, kteří Boha milují, všechny věci spolu působí k dobrému“*), podobně Petr (1 P 4,12 – 16); a další místa v NZ, i když nepoužívají stejná slova, ale třeba „utrpení“;

- PB uvádí svůj lid do situací, kde se ověřuje jejich víra a odevzdání se Kristu; viz podobenství o rozséváči Lk 8, 4 – 15; Petr doporučuje: *1 P 1,6 – 7: „Proto jásáte, i když jste nyní nakrátko, je-li to nutné, zarmoucení rozličnými zkouškami, aby osvědčenost vaší víry, vzácnější než pomíjející zlato, jež je zkoušeno ohněm, byla nalezena k chvále, slávě a cti při zjevení Ježíše Krista“.*

- z Božího dopuštění může pracovat i Satan – viz Job 1,12; Mt 4,1n;
- ne všechny problémy, těžkosti jsou zkouškou v Jakubově či Petrově smyslu; kritériem je Ježíšovo blahoslavenství Mt 5,10 – 12; Petr píše: *1 P 4, 15: „Ale ať nikdo z vás netrpí za vraždu, za krádež nebo jiný zlý čin anebo za intriky.“*
- zkouška má své limity (Job); Pavel píše: *1K 10, 13: „Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.“*

- negativní smysl: „pokoušení“ jako „lákání“ ke hříchu, k odpadnutí, k falešným učením;

- Jakub (v. 13 a 14) jasně ukazuje, že zdrojem není Bůh; jsou to naše vlastní tužby (1 Ko7,5) nebo vnější okolnosti (1 Tes 3,5; Lk 8.13 a 14); je třeba brát vážně snahy Satana – mnohdy v „přestrojen“ (Mt 7,15; Sk 20, 29 a 30);
- pokušení jsou různá – např. Jan v *1 J 2,16: „Neboť všechno, co je ve světě – žádost těla, žádost očí a prázdňá chloubá života – není z Otce, ale ze světa“.*

Ot 4: Zkusme se zamyslet, co měl Jan na mysli pod uvedenými termíny.

- pokoušení samo o sobě není hřích, pokud ho nepřijmeme; často je to zápas;
- výsledek zkoušek/pokoušení: i) Jakub připomíná Boží ocenění, jak ho zaslíbil Ježíš = „blahoslavený“ (Mt5) a přidává obraz vítězného věnce, který dostávali závodníci (viz Pavel *1 Ko 9, 25: „Každý, kdo závodí, je ve všem zdrženlivý; oni proto, aby dostali pomíjivý věnec, my však nepomíjivý.“*) – to je pro nás asi přijatelné; **ale** ii) připomíná i to další z Mt 5: „radujte se, jásejte“; asi málokdo má radost v okamžiku těžkostí, zkoušek, ale po vítězném projití zkouškou s Boží pomocí to vede k větší pevnosti, zkušenosti, růstu;

5. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY K tématu „ZKOUŠKY A POKUŠENÍ“

- Pán Bůh nechává na člověku – jeho svobodné vůli – jak se se zkouškami/pokoušením vyrovná; Písmo k tomu dává rady: i) **modlitba**: *Lk 22,46: „Řekl jim: „Jak to, že spíte? Vstaňte a modlete se, abyste neupadli do pokoušení.“ (ČEP);* jak se modlit = Modlitba Páně; ii) **pokora**: *1 Ko 10, 12: „A proto ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.“* iii) **zaslíbení**: *2P 2, 9: „Pán umí vysvobozovat zbožné ze zkoušky,“*

Ot 5: Najděte si z Písma příklady těch, kteří s výše uvedenými radami zvítězili nad problémy.

- (cit.) „Bůh nás nezavazuje problémů, ale dává nám sílu je nést“: tedy: (cit.) „Měli bychom se modlit nejen za odstranění problémů, ale možná více za moudrost, abychom se k nim správně postavili, pochopili a využili pro náš další život s Bohem“.
- s pokorným přijetím a s důvěrou v Boží pomoc mohou ZKOUŠKY být velice cenné pro náš další život (někdy i „prohra“ může být „výhra“);
- modleme se za správné vidění a sílu k odmítnutí POKUŠENÍ;
- rozdělme se se svými zkušenostmi v rozhovorech.

Na závěr: Modleme se Modlitbu Páně

PŘÍLOHA 1: PŘÍKLADY PODOBNOSTI TEXTŮ - JAKUB a MATOUŠ (Kázání na hoře)

JAKUB		Téma	MATOUŠ (Káz.na h.)	
kapitola	verš		kapitola	verš
1	2	zkoušky	5	10 - 12
	4	dokonalost		48
	5	moudrost	7	7 - 11
	9	postavení	5	3
	20	hněv		22
2	13	soud	6	14 - 15
			7	1 - 5
	14 - 16	skutek	7	21 - 23
3	17 - 18	pokoj	5	9
4	4	svět	6	24
	10	pokora	5	3 - 4
	11	bližní	7	1 - 2
5	2	bohatství	6	19 - 20
	10	vzory	5	12
	12	přísaha	5	33 - 37

PŘÍLOHA 2: JAKUB 1 (ČSP)

kde znovu?

1. Jakub, otrok Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti kmenům, které jsou v rozptýlení.	
2. Pokládejte za velikou radost, moji bratři, když upadnete do rozličných pokušení.	
3. Víte, že zkoušení vaší víry působí vytrvalost.	
4. A vytrvalost ať má dokonalý výsledek, abyste byli dokonalí a úplní a aby vám v ničem nic nescházelo.	
5. Nedostává-li se někomu z vás moudrosti, ať ji žádá od Boha, který dává všem štědře a nevyčítá, a bude mu dána.	

6. Ať však žádá ve víře a nic nepochybuje. Neboť kdo pochybuje, podobá se mořské vlně, hnané a zmítané větrem.	
7. Ať si takový člověk nemyslí, že něco od Pána dostane;	
8. je to muž nerozhodný, nestálý ve všem, co činí.	
9. Bratr v nízkém postavení ať se chlubí ve svém povýšení	
10. a bohatý ve svém ponížení, protože pomine jako květ trávy:	
11. vyjde slunce se svým žářem a vysuší trávu, její květ opadne a krása jeho vzhledu zanikne. Tak i boháč uvadne v tom, co činí.	
12. Blahoslavený muž, který snáší zkoušku, neboť když se osvědčí, dostane věnec života, jež Pán zaslíbil těm, kdo ho milují.	
13. Ať nikdo, kdo je pokoušen, neříká: „Jsem pokoušen od Boha.“ Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší.	
14. Každý, kdo je pokoušen, je strháván a váben svou vlastní žádostivostí.	
15. Žádostivost pak počne a rodí hřích, a dokonáný hřích plodí smrt.	
16. Nemylte se, moji milovaní bratři.	
17. Každé dobré dání a každý dokonalý dar je shůry, sestupuje od Otce světla, u něhož není proměny ani zatmění z odvrácení.	
18. On se rozhodl a zplodil nás slovem pravdy, abychom byli jakousi prvotinou jeho stvoření.	
19. Víte to, moji milovaní bratři: Každý člověk ať je rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu.	
20. Neboť lidským hněvem se Boží spravedlnost nevypůsobí.	
21. Proto odložte veškerou nečistotu a přemíru špatnosti a v tichosti přijměte zaseté slovo, které má moc zachránit vaše duše.	
22. Buďte však těmi, kdo slovo činí, nebuďte pouze posluchači, kteří klamou sami sebe.	
23. Neboť je-li někdo posluchačem slova, a ne tím, kdo je činí, ten se podobá muži, který v zrcadle pozoruje svou přirozenou tvář;	
24. podíval se totiž na sebe a odešel, a hned zapomněl, jaký byl.	
25. Kdo se však zahledí do dokonalého zákona svobody a vytrvá, kdo se nestane zapomnětlivým posluchačem, nýbrž činitelem skutku, ten bude blahoslavený ve svém jednání.	
26. Domnívá-li se někdo, že je zbožný, a přitom nedrží na uzdě svůj jazyk, klame své srdce; jeho zbožnost je marná.	
27. Zbožnost čistá a neposkrvněná před Bohem a Otcem je toto: navštěvovat sirotky a vdovy v jejich soužení a zachovávat se neposkrvněným od světa.	